

XARXA DE
DINAMITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

FÍSICA

Termodinàmica i Física Estadística

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Servei de Llengua Catalana

català
castellà

▼
OCABULARI
de Termodinàmica i Física Estadística
Presentació

En el marc del procés de normalització lingüística engegat per la Universitat de Barcelona, la Comissió de Normalització de la Facultat de Física presenta aquest vocabulari de Termodinàmica i Física Estadística, pensat especialment per als alumnes de la nostra Facultat.

Aquesta obra és un recull bàsic dels termes més usats a la Facultat en la matèria de Termodinàmica i Física Estadística, constituït per unes cent entrades en català, els termes equivalents en castellà, categories gramaticals, sinònims i algunes informacions gramaticals addicionals d'interès. En edicions posteriors, la Comissió hi afegirà equivalències en anglès.

El vocabulari s'ha format inicialment a partir d'un buidatge d'apunts de classe i d'obres de referència bàsiques, amb la finalitat de seleccionar els termes més utilitzats en la docència d'aquesta matèria a la Facultat. Posteriorment, les diverses revisions han anat ampliant i esmenant el cos inicial de l'obra.

El recull pretén, per tant, familiaritzar els alumnes amb el lèxic català més bàsic de la Termodinàmica i Física Estadística, amb l'objectiu de fer una obra útil, que els alumnes de la Facultat usin sovint, de manera àgil i sobretot amb confiança. En aquest sentit, volem fer una crida a tots els membres de la Facultat a corregir, ampliar i millorar aquesta edició amb els seus comentaris i suggeriments.

Per acabar, volem donar les gràcies a tots aquells membres de la Facultat que han col·laborat amb entusiasme en la sèrie de vocabularis que presentem, i al Servei de Llengua Catalana, que n'ha fet la correcció final i ha tingut cura de l'edició.

Barcelona, gener de 1995

Comissió de Normalització Lingüística
de la Facultat de Física

© **Comissió de Normalització
de la Facultat de Física**

President:
Dr. Pere Seglar

Han elaborat aquest vocabulari
els becaris de la CNL:
Lluís Cabirol
Anna Lon
Eduard Obradó

Revisió conceptual:
Dr. Antoni Planes
professor de la Facultat

© **Servei de Llengua Catalana**

Secretaria tècnica:
Conxa Planas

Àrea de terminologia:
Carles Tebé
Àngels Egea
Marta Juncadella

Àrea de sociolingüística
i dinamització:
David Casals
Montserrat Lleopart

Becàries:
Jovita Laín
Isabel Obradó

Disseny: **CASS**

Impressió: **BULLET, S.L.**

DL: B-5.887-1995

▲

Cada entrada d'aquest vocabulari conté les informacions següents:

1 ► Terme català i terme castellà

Tots els termes del vocabulari s'ordenen de forma alfabètica discontinua, seguint l'ordre natural de la seqüència, i van precedits per un punt negre que els identifica com a entrades del vocabulari:

- **principi**
- **procés espontani**
- **procés irreversible**
- **procés quasi-estàtic**
- **procés reversible**
- **punt triple**

Quan l'entrada presenta doble gènere (és a dir, en casos d'adjectius i d'alguns noms), hi hem indicat la terminació corresponent a la forma femenina:

- **adiabàtic -a** *adj*
- **convectiu -iva** *adj*
- **gasós -osa** *adj*

2 ► Categories gramaticals

La llista de categories gramaticals utilitzades és la següent:

adj (adjectiu), *adj/m* (adjectiu i nom masculí), *adj/f* (adjectiu i nom femení), *adj/m/f* (adjectiu, nom masculí i nom femení), *m* (nom masculí), *f* (nom femení), *m pl* (nom masculí plural), *f pl* (nom femení plural), *v tr* (verb transitiu), *v intr* (verb intransitiu), *loc* (locució).

Quan hi figura una categoria adjectiva i nominal alhora, el terme de l'entrada pot utilitzar-se doblement, com a adjectiu i com a substantiu (ja sigui masculí o femení, o masculí i femení alhora):

- **aïllant** *adj/m*
- **termodinàmic -a** *adj/f*

3 ► Sinònims

Per a cada una de les entrades del vocabulari hi pot haver formes sinònimes, que es troben a sota de cada terme al qual fan referència, en lletra cursiva i sense punt que les identifiqui com a entrades independents:

- **mitjana** *f*
dvalor mitjà

El vocabulari no estableix cap ordre de prioritats per a les formes sinònimes, de manera que tots els termes tenen entrada pròpia en el vocabulari, i poden ser localitzats alfabèticament:

- **valor mitjà** *m*
mitjana

4 ► Altres informacions gramaticals

En alguns casos, hem afegit informacions de caràcter gramatical sobre els termes entrats en el vocabulari, i que hem considerat que poden ser d'utilitat per als lectors.

Cada tipus d'informació figura a sota de l'entrada corresponent, entre claudàtors i precedida per una abreviació que la identifica.

En aquest vocabulari, s'han marcat alguns plurals irregulars, o que simplement s'ha observat que se solen escriure malament:

- **flux** [pl: fluxos]
- **gas** [pl: gasos]

- **adiabàtic -a** *adj* adiabático -ca *adj*
- **adiabaticitat** *f* adiabaticidad *f*
- **aïllament** *m* aislamiento *m*
- **aïllant** *adj/m*
 isolant aislante *adj/m*
- **aïllar** *v tr*
 isolar aislar *v tr*
- **aïllat -ada** *adj*
 isolat -ada aislado -da *adj*
- **atmosfera** *f* atmósfera *f*
- **bany tèrmic** *m* baño térmico *m*
- **baròmetre** *m* barómetro *m*
- **baromètric -a** *adj* barométrico -ca *adj*
- **calor específica** *f* calor específico *m*
- **calor latent** *f* calor latente *m*
- **calòric -a** *adj* calórico -ca *adj*
- **calorímetre** *m* calorímetro *m*
- **calorimetria** *f* calorimetría *f*
- **canònic -a** *adj* canónico -ca *adj*
- **capacitat calorífica** *f* capacidad calorífica *f*
- **catalitzador** *m* catalizador *m*
- **catalitzar** *v tr* catalizar *v tr*
- **cicle** *m* ciclo *m*
- **cicle d'histèresi** *m* ciclo de histéresis *m*
- **coeficients del virial** *m pl* coeficientes del virial *m pl*
- **col·lectivitat** *f* colectividad *f*
- **compressibilitat** *f* compresibilidad *f*
- **compressible** *adj* compresible *adj*
- **compressió** *f* compresión *f*
- **conducció** *f* conducción *f*
- **conductivitat** *f* conductividad *f*
- **congelació** *f* congelación *f*
- **convecció** *f* convección *f*
- **convectiu -iva** *adj* convectivo -va *adj*
- **cos negre** *m* cuerpo negro *m*
- **densitat** *f* densidad *f*
- **desordre** *m* desorden *m*
- **diatèrman -a** *adj* diatérmico -na *adj*
- **difusió** *f* difusión *f*
- **dilatació** *f* dilatación *f*
- **ebullició** *f* ebullición *f*
- **energia** *f* energía *f*
- **entalpia** *f* entalpía *f*
- **entropia** *f* entropía *f*
- **equació del virial** *f* ecuación del virial *f*
- **equipartició** *f* equipartición *f*
- **ergòdic -a** *adj* ergódico -ca *adj*
- **ergodicitat** *f* ergodicidad *f*
- **escala de temperatures** *f* escala de temperaturas *f*
- **escalfament** *m* calentamiento *m*
- **estat** *m* estado *m*
- **evaporació** *f* evaporación *f*
- **fase** *f* fase *f*
- **fluid -a** *adj/m* fluido -da *adj/m*
- **fluïdesa** *f* fluidez *f*
- **flux** *m*
 [pl: fluxos] flujo *m*
- **font** *f* fuente *f*
- **fugacitat** *f* fugacidad *f*
- **fusió** *f* fusión *f*
- **gas** *m*
 [pl: gasos] gas *m*

- **gasós -osa** *adj*
 - **infinitesimal** *adj*
 - **irreversibilitat** *f*
 - **isòbara** *f*
 - **isobàric -a** *adj*
 - **isocor -a** *adj*
 - **isolant** *adj/m*
aïllant
 - **isolar** *v tr*
aïllar
 - **isolat -ada** *adj*
aïllat -ada
 - **isoterma** *f*
 - **isotèrmic -a** *adj*
 - **laminar** *adj*
 - **líquid -a** *adj/m*
 - **lleï** *f*
 - **macroscòpic -a** *adj*
 - **medi** *m*
 - **microcanònic -a** *adj*
 - **microscòpic -a** *adj*
 - **mitjana** *f*
valor mitjà
 - **molècula** *f*
 - **molecular** *adj*
 - **ordre** *m*
 - **osmosi** *f*
 - **osmòtic -a** *adj*
 - **pèrdua** *f*
 - **pressió** *f*
 - **principi** *m*
 - **procés espontani** *m*
[pl: processos espontanis]
 - **procés irreversible** *m*
 - **procés quasi-estàtic** *m*
 - **procés reversible** *m*
 - **punt triple** *m*
 - **refredament** *m*
 - **refredar** *v tr*
 - **refredat -ada** *adj*
 - **rendiment** *m*
 - **reversibilitat** *f*
 - **sòlid -a** *adj/m*
 - **superfície** *f*
 - **temperatura** *f*
 - **tèrmic -a** *adj*
 - **termodinàmic -a** *adj/f*
 - **termoelèctric -a** *adj*
 - **termologia** *f*
 - **termològic -a** *adj*
 - **termomecànic -a** *adj*
 - **termòmetre** *m*
 - **termoparell** *m*
 - **transició de fase** *f*
 - **transmissió** *f*
 - **turbulent -a** *adj*
 - **valor mitjà** *m*
mitjana
 - **vapor** *m*
 - **vaporització** *f*
 - **variable** *adj/f*
 - **viscós -osa** *adj*
 - **viscositat** *f*
 - **zero absolut** *m*
- gaseoso -sa *adj*
 - infinitesimal *adj*
 - irreversibilidad *f*
 - isóbara *f*
 - isobárico -ca *adj*
 - isócoro -ra *adj*
 - aislante *adj/m*
 - aislar *v tr*
 - aislado -da *adj*
 - isoterma *f*
 - isotérmico -ca *adj*
 - laminar *adj*
 - líquido -da *adj/m*
 - ley *f*
 - macroscópico -ca *adj*
 - medio *m*
 - microcanónico -ca *adj*
 - microscópico -ca *adj*
 - promedio *m*
valor medio
 - molécula *f*
 - molecular *adj*
 - orden *m*
 - ósmosis *f*
 - osmótico -ca *adj*
 - pérdida *f*
 - presión *f*
 - principio *m*
 - proceso espontáneo *m*
 - proceso irreversible *m*
 - proceso cuasi-estático *m*
 - proceso reversible *m*
 - punto triple *m*
 - enfriamiento *m*
 - enfriar *v tr*
 - enfriado -da *adj*
 - rendimiento *m*
 - reversibilidad *f*
 - sólido -da *adj/m*
 - superficie *f*
 - temperatura *f*
 - térmico -ca *adj*
 - termodinámico -ca *adj/f*
 - termoeléctrico -ca *adj*
 - termología *f*
 - termológico -ca *adj*
 - termomecánico -ca *adj*
 - termómetro *m*
 - termopar *m*
 - transición de fase *f*
 - transmisión *f*
 - turbulento -ta *adj*
 - valor medio *m*
promedio
 - vapor *m*
 - vaporización *f*
 - variable *adj/f*
 - viscoso -sa *adj*
 - viscosidad *f*
 - cero absoluto *m*

- **adiabaticidad** *f* adiabaticitat *f*
- **adiabático -ca** *adj* adiabàtic -a *adj*
- **aislado -da** *adj* aïllat -ada *adj*
 isolat -ada
- **aislamiento** *m* aïllament *m*
- **aislante** *adj/m* aïllant *adj/m*
 isolant
- **aislar** *v tr* aïllar *v tr*
 isolar
- **atmósfera** *f* atmosfera *f*
- **barométrico -ca** *adj* baromètric -a *adj*
- **barómetro** *m* baròmetre *m*
- **baño térmico** *m* bany tèrmic *m*
- **calentamiento** *m* escalfament *m*
- **calor específico** *m* calor específica *f*
- **calor latente** *m* calor latent *f*
- **calórico -ca** *adj* calòric -a *adj*
- **calorimetría** *f* calorimetria *f*
- **calorímetro** *m* calorímetre *m*
- **canónico -ca** *adj* canònic -a *adj*
- **capacidad calorífica** *f* capacitat calorífica *f*
- **catalizador** *m* catalitzador *m*
- **catalizar** *v tr* catalitzar *v tr*
- **cero absoluto** *m* zero absolut *m*
- **ciclo** *m* cicle *m*
- **ciclo de histéresis** *m* cicle d'histèresi *m*
- **coeficientes del virial** *m pl* coeficients del virial *m pl*
- **colectividad** *f* col·lectivitat *f*
- **compresibilidad** *f* compressibilitat *f*
- **compresible** *adj* compressible *adj*
- **compresión** *f* compressió *f*
- **conducción** *f* conducció *f*
- **conductividad** *f* conductivitat *f*
- **congelación** *f* congelació *f*
- **convección** *f* convecció *f*
- **convectivo -va** *adj* convectiu -iva *adj*
- **cuerpo negro** *m* cos negre *m*
- **densidad** *f* densitat *f*
- **desorden** *m* desordre *m*
- **diatérmano -na** *adj* diatèrman -a *adj*
- **difusión** *f* difusió *f*
- **dilatación** *f* dilatació *f*
- **ebullición** *f* ebullició *f*
- **ecuación del virial** *f* equació del virial *f*
- **energía** *f* energia *f*
- **enfriado -da** *adj* refredat -ada *adj*
- **enfriamiento** *m* refredament *m*
- **enfriar** *v tr* refredar *v tr*
- **entalpía** *f* entalpia *f*
- **entropía** *f* entropia *f*
- **equipartición** *f* equipartició *f*
- **ergodicidad** *f* ergodicitat *f*
- **ergódico -ca** *adj* ergòdic -a *adj*
- **escala de temperaturas** *f* escala de temperatures *f*
- **estado** *m* estat *m*
- **evaporación** *f* evaporació *f*
- **fase** *f* fase *f*
- **fluidez** *f* fluïdesa *f*
- **fluido -da** *adj/m* fluid -a *adj/m*

• flujo <i>m</i>	flux <i>m</i> [pl: fluxos]
• fuelle <i>f</i>	font <i>f</i>
• fugacidad <i>f</i>	fugacitat <i>f</i>
• fusión <i>f</i>	fusió <i>f</i>
• gas <i>m</i>	gas <i>m</i> [pl: gasos]
• gaseoso -sa <i>adj</i>	gasós -osa <i>adj</i>
• infinitesimal <i>adj</i>	infinitesimal <i>adj</i>
• irreversibilidad <i>f</i>	irreversibilitat <i>f</i>
• isóbara <i>f</i>	isòbara <i>f</i>
• isobárico -ca <i>adj</i>	isobàric -a <i>adj</i>
• isócoro -ra <i>adj</i>	isocor -a <i>adj</i>
• isoterma <i>f</i>	isoterma <i>f</i>
• isotérmico -ca <i>adj</i>	isotèrmic -a <i>adj</i>
• laminar <i>adj</i>	laminar <i>adj</i>
• ley <i>f</i>	lleí <i>f</i>
• líquido -da <i>adj/m</i>	líquid -a <i>adj/m</i>
• macroscópico -ca <i>adj</i>	macroscòpic -a <i>adj</i>
• medio <i>m</i>	medi <i>m</i>
• microcanónico -ca <i>adj</i>	microcanònic -a <i>adj</i>
• microscópico -ca <i>adj</i>	microscòpic -a <i>adj</i>
• molécula <i>f</i>	molècula <i>f</i>
• molecular <i>adj</i>	molecular <i>adj</i>
• orden <i>m</i>	ordre <i>m</i>
• ósmosis <i>f</i>	osmosi <i>f</i>
• osmótico -ca <i>adj</i>	osmòtic -a <i>adj</i>
• pérdida <i>f</i>	pèrdua <i>f</i>
• presión <i>f</i>	pressió <i>f</i>
• principio <i>m</i>	principi <i>m</i>
• proceso cuasi-estático <i>m</i>	procés quasi-estàtic <i>m</i>
• proceso espontáneo <i>m</i>	procés espontani <i>m</i> [processos espontanis]
• proceso irreversible <i>m</i>	procés irreversible <i>m</i>
• proceso reversible <i>m</i>	procés reversible <i>m</i>
• promedio <i>m</i> <i>valor medio</i>	mitjana <i>f</i> <i>valor mitjà</i>
• punto triple <i>m</i>	punt triple <i>m</i>
• rendimiento <i>m</i>	rendiment <i>m</i>
• reversibilidad <i>f</i>	reversibilitat <i>f</i>
• sólido -da <i>adj/m</i>	sòlid -a <i>adj/m</i>
• superficie <i>f</i>	superfície <i>f</i>
• temperatura <i>f</i>	temperatura <i>f</i>
• térmico -ca <i>adj</i>	tèrmic -a <i>adj</i>
• termodinámico -ca <i>adj/f</i>	termodinàmic -a <i>adj/f</i>
• termoeléctrico -ca <i>adj</i>	termoelèctric -a <i>adj</i>
• termología <i>f</i>	termologia <i>f</i>
• termológico -ca <i>adj</i>	termològic -a <i>adj</i>
• termomecánico -ca <i>adj</i>	termomecànic -a <i>adj</i>
• termómetro <i>m</i>	termòmetre <i>m</i>
• termopar <i>m</i>	termoparell <i>m</i>
• transición de fase <i>f</i>	transició de fase <i>f</i>
• transmisión <i>f</i>	transmissió <i>f</i>
• turbulento -ta <i>adj</i>	turbulent -a <i>adj</i>
• valor medio <i>m</i> <i>promedio</i>	valor mitjà <i>m</i> <i>mitjana</i>
• vapor <i>m</i>	vapor <i>m</i>
• vaporización <i>f</i>	vaporització <i>f</i>
• variable <i>adj/f</i>	variable <i>adj/f</i>
• viscosidad <i>f</i>	viscositat <i>f</i>
• viscoso -sa <i>adj</i>	viscós -osa <i>adj</i>

Títols publicats

- 1 ► Vocabulari d'Astronomia i Astrofísica
- 2 ► Vocabulari d'Electromagnetisme
- 3 ► Vocabulari de Física Quàntica
- 4 ► Vocabulari de Mecànica i Ones
- 5 ► Vocabulari d'Òptica
- 6 ► Vocabulari de Termodinàmica i Física Estadística

Servei de Llengua Catalana

Universitat de Barcelona

Gran Via de les Corts Catalanes, 585
08071 Barcelona

Tel. 318 42 66, ext. 2506-2507

Fax: 317 95 33

E-mail: slc@slc.ub.es.

Comissió de Normalització Lingüística

Deganat. Facultat de Física
Universitat de Barcelona

Martí i Franquès, 1
08028 Barcelona

Tel. 402 11 12